

REPUBLIKA E KOSOVËS
REPUBLIC OF KOSOVO
REPUBLIKA KOSOVA

KOMUNA E PEJËS MUNICIPALITY OF PEJA OPŠTINA PEĆ

KUVENDI I KOMUNËS SË PEJËS
Nr. Protokolit: 400-01/13479

Data: 21.03.2024

NJOFTIM

Në bazë të nenit 68 të Ligjit për Vetëqeverisje Lokale të Kosovës Nr.03/L-040 (Gazeta zyrtare e Republikës së Kosovës Nr.28/2008), Statutit nr. 01-2020 të Komunës së Pejës, si dhe në bazë të Udhëzimit Administrativ (MAPL) nr.04/2023 për Administratë të hapurnë komun, Drejtoria për Mirëqenie Sociale (DMS) e Komunës së Pejës në bashkëpunim me Zyrën për Informim Publik organizon:

KONSULTIM PUBLIK

për

Draft – Strategjia Komunale kundër dhunës në Familje 2024-2027 dhe Plani i Veprimit për parandalimin e dhunës në familje 2024-2027

Qytetarë të nderuar të Komunës së Pejës, ju njoftojmë që të merrni pjesë në **Konsultim Publik** për: **Draft Strategjia Komunale kundër dhunës në Familje 2024-2027 dhe Plani i Veprimit për parandalimin e dhunës në familje 2024-2027**. Ky Konsultim publik, organizohet nga Drejtoria për Mirëqenie Sociale dhe Zyra për Informim Publik.

Konsultimi Publik do të mbahet me dt. 05.04.2024 (Premte), ora: 11:00, në sallën e Kuvendit të Komunës së Pejës. Të drejtë pjesëmarrje kanë të gjithë qytetarët e Komunës së Pejës.

Njoftimin dhe **Draft Strategjinë Komunale kundër dhunës në Familje 2024-2027 dhe Plani i Veprimit për parandalimin e dhunës në familje 2024-2027** mund ta gjeni të publikuar në ëebfaqen zyrtare të Komunës së Pejës, shih linkun:

Komentet dhe sugjerimet e juaja, mund t'i dërgoni deri me 04.04.2024 në emailat: Albulena.Bajraktaraj@rks-gov.net dhe Sabina.Sabanovic@rks-gov.net

Drejtoria për Mirëqenie Sociale
Znj. Albulena Mujaj Bajraktaraj

KUVENDI I KOMUNËS SË PEJËS
Adresa: Rr. Hasan Prishtina
Tel: 03820043433

KUVENDI KOMUNAL PEJË

I. Numër:400-01/13479, datë: 27 Shkurt 2024.

Në bazë të nenit 12.pika 2 (d), të Ligjit Nr.03/L – 040 për Vetëqeverisjen Lokale të Republikës së Kosovës datë: 04.Qershor 2008 (Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës nr.28 datë: 04.Qershor 2007) nenit 20 paragrafi 1, pika 1.4. dhe nenit 84. paragrafi 1, pika 1.4. të Statutit të Komunes së Pejës, I. Numër: 01-016/01-413431 datë: 30. Shtator 2020, Kuvendi Komunal Pejë, në takimin e mbajtur me datë: 27 Shkurt 2024, pas shqyrtimit të Draft Strategjisë Komunale kundër dhunës në Familje 2024-2027 dhe Planit të Veprimit për parandalimin e dhunës në familje 2024-2027, në Komunën e Pejës, merr:

VENDIM

Nr. 06/2024

Mbi miratimin në parim dhe dhënjen në diskutim publik të Draft - Draft Strategjia Komunale kundër dhunës në Familje 2024-2027 dhe Plani i Veprimit për parandalimin e dhunës në familje 2024-2027

I. IPET në Diskutim Publik: Draft Strategjia Komunale kundër dhunës në Familje 2024-2027 dhe Plani i Veprimit për parandalimin e dhunës në familje 2024-2027

II. Diskutimi Publik zgjat 14 ditë, nga dita e shpalljes – paraqitjes së Draft – Strategjisë dhe Planit të Veprimit në Tabelen e shpalljeve publike dhe në Ueb faqen zyrtare të Komunës së Pejës.

III. Qytetarët e Interesuar mund të njoftohen me tekstin – përmbajtjen e Draft – Planit të lartë cekur, përmes Drejtorisë për Mirëqenie Sociale (DMS) të Komunës së Pejës.

IV. Vërejtjet dhe sugjerimet eventuale në Draft – Strategjinë dhe Planin e Veprimit, mund të bëhen me shkrim dhe të dorëzohen përmes Zyrës së pranimit – Arkives, për DMS të Komunës së Pejës, si dhe në Platformën e Konsultimeve Publike.

V. Vërejtjet dhe sugjerimet duhet të paraqiten vetëm me shkrim dhe në kohën e afatin caktuar me këtë vendim, ngase vërejtjet e paraqitura jashtë afatit nuk do të mirrën parasysh.

**KRYESUESI I KUVENDIT,
Rexhep Kurtbogaj**

Vendimi ti dërgohet:

1x1. DMS,
1x1. Arkivë.

Komuna e Pejës

PLANI I VEPRIMIT PËR PARANDALIMIN E DHUNËS NË FAMILJE (2024 – 2027)

FUSHA E VEPRIMIT – A. ELIMINIMI I PABARAZIVE GJINORE DHE DHUNËS NË FAMILJE

Deri në vitin 2027, strategjia lokale synon të ndryshojë qasjen në familje dhe shoqëri për eliminimin e pabarazisë gjinore dhe dhunën në familje.

Lidhja me Strategjinë Kombëtare dhe Koha e zbatimit

Sipas shtyllave: Parandalim, Mbrojtje, Riintegrim

Sipas kohës së zbatimit: ASH – Afat shkurtër, AM – Afat Mesëm; AGJ – Afatgjatë

Drejtimi strategjik: A.1. Eleminimi i stereotipeve gjinore për luftimin e dhunës në familje

Aktivitete	Lidhja me Strategjinë Kombëtare dhe Koha e zbatimit	Indikatori i suksesit	Institucionet përgjegjëse për zbatim
1.1 Fushata vetëdijësuese dhe kampanja informuese mediatike për publikun e gjerë në komunën e Pejës 1.2 Trajnimet për Barazi gjinore dhe dhunën në familje me përfaqësues të instucioneve vendore	P+M+R ASH+AM P+M+R ASH	Prej rreth 96.450 banorëve, rreth 35% e tyre kanë marrë mesazhin dhe janë bërë pjesë e aktiviteteve ndërgjegjësuere	-Njësia për të Drejtat e Njeriut, -QPS -Institucione Partnere: -Komuna -OJQ-të -Media lokale

Drejtimi strategjik A.2.**Ngritja e vetëdijësitimit të grave dhe të rinjve, institucioneve dhe bizneseve për pasojat e dhunës në familje dhe të pabarazisë gjinore**

2.1 Fushata (drama, me temë të barazisë gjinore dhe dhunës në familje , ligjërata, ese, dhe piktura) me të rinjtë	P Aktivitet në vijimësi	Rritja e përqindjes së grave dhe vajzave të ndërgjegjësuara nga 40% në 55%	-OJQ-te -Institucione Partnere: -Komuna -Bizneset -Donatorë
2.2 Takime me gra dhe vajza në fshatra për të drejtat e tyre ligjore, me fokus në DHF. Gjatë takimeve do të shpërndahen informacione dhe fletëpalosje	P Aktivitet në vijimësi		
2.3 Debate të hapura dhe emisione televizive me tematika rreth DHF, me përfaqësues të institucioneve dhe të bizneseve.	P+M+R Aktivitet në vijimësi		
2.4 Promovini i Konventës e Stambollit përmes shtypjes dhe shpërndarjes broshurave	P+M ASH		
2.5 Shenimi i 16 Ditëve të aktivizmit kundër dhunës në familje	P+M Në peridhen e caktuar		

Drejtimi strategjik A.3.**Fuqizimi i rolit të gruas në shoqëri përmes promovimit dhe rritjes së numrit të femrave në pozicionet vendimmarrëse**

3.1 Ndarja e përvojave të suksesshme të modeleve në takime me gratë dhe komunitetin	P AGJ	Rritja e përqindjes së grave pjesëmarrëse aktive në takime Rritja e përqindjes së grave në pozicionet vendimmarrëse nga 30% në 45%	-OJQ lokale -Institucione Partner: -MKKDHF, -Grupi i grave asambleiste
---	----------	---	--

FUSHA E VEPRIMIT – B. ARSIMIMI DHE INFORMIMI

Deri në vitin 2027, strategjia lokale synon një komunitet të mirëinformuar, edukuar në çështjet e dhunës në familje, me profesionistë të aftë dhe të përgatitur për të parandaluar, njohur dhe kualifikuar për trajtimin adekuat të viktimave të dhunës në familje dhe të komunitetit në tërësi.

Lidhja me Strategjinë Kombëtare dhe Koha e zbatimit

Sipas shtyllave: Parandalim, Mbrojtje, Riintegrim

Sipas kohës së zbatimit: ASH – Afat shkurtër, AM – Afat Mesëm; AGJ – Afatgjatë

Drejtimi strategjik B.1 Ndërgjegjësimi i nxënësve dhe prindërve të AMU dhe AML për çështjet e DHF dhe LMDHF

Aktivitete	Lidhja me Strategjinë Kombëtare dhe Koha e zbatimit	Indikatori I suksesit	Institucionet përgjegjëse për zbatim
<p>1.1 Aktivitete informuese nëpërmjet mekanizmit kordinues, në kuadër të orëve mësimore dhe të fletëpalosjeve, broshurave, etj</p> <p>1.2 Informimi i prindërve për mekanizmin kordinues nëpërmjet zyrtarëve të arsimit</p> <p>1.3 Aktivitete informuese dhe edukuese në kuadër të programit të aktiviteteve shkollore me pjesëmarrjen e nxënësve (orë mësimore, fushata, postera)</p>	<p>P+M+R Aktivitet në vijimësi</p> <p>P Aktivitet në vijimësi</p> <p>P ASH + AM</p>	<p>Deri në vitin 2027, rreth 50% e nxënësve dhe prindërve janë të ndërgjegjësuar për LMDHF dhe DHF</p>	<p>-MKKDHF -Institucione Partner: -Drejtoria e arsimit, -OJQ-të</p>

Drejtimi strategjik B.2 Ngritja profesionale e mësimitdhënësve të edukatës qytetare lidhur me DHF dhe trajtimin e saj

2.1 Organizimi i trajnimeve të mësimitdhënësve të edukatës qytetare për çështje të DHF	P Aktivitet në vijimësi	Deri në vitin 2027, 20% e orëve të edukatës qytetare do të kalojnë në tematika të DHF	-Drejtoria e Arsimit -Institucione Partner: -OJQ
2.2 Ngritja e qendrave didaktike të integruara me programe të vecanta për trajnimin mbi çështje të DHF	P AM		
2.3 Organizimi i vizitave studimore për shkëmbimin e përvojave me vendet e rajonit	P AM		

Drejtimi strategjik B.3 Trajnime për stafin mjekësor

3.1 Trajnime për stafin mjekësor (për fillestarët) lidhur me protokollin se si duhet vepruar në raste kur dyshojnë për dhunë në familje	P+M	Rritja e përqindjes e identifikimit e rasteve të dhunës në familje	-Drejtoria për Shëndetësi -Institucione shëndetësore -Institucione partner -OJQ
---	-----	--	--

Drejtimi strategjik B.4 Ulja e numrit të nxënësve që braktisin shkollën e ulët dhe të lartë si rezultat i DHF, në zonat rurale dhe komunitete të ndryshme

4.1 Kryerja e hulumtimeve sociologjike mbi shkaqet kryesore të braktisjes së shkollës prej nxënësve të familjeve ku ushtrohet dhunë	P+M+R ASH	Deri në vitin 2027, numri i nxënësve që braktisin shkollën prej DHF ulët nga 8% në 5%	-Drejtoria e Arsimit -Institucione Partner -MKKDHF -QPS -OJQ
4.2 Vetëdijësimi nëpërmjet lidërëve të komuniteteve dhe ndërmjetësuesve përmes takimeve dhe punës me familje të veçanta që shfaqin probleme të DHF	P+M+R ASH+AM		
4.3 Monitorimi i aplikimit të masave ligjore që sanksionojnë braktisjen e shkollës	P+M ASH+AM		
4.4. Riaktivizimi i tryezës e rumbullaket për menaxhimin e rasteve të braktisjes e shkollimit në kuadër të QPS-së	P+M+R AGJ		

FUSHA E VEPRIMIT – C. FUQIZIMI I BAZËS EKONOMIKE

Deri në vitin 2027, strategjia lokale synon në parandalimin, mbrojtjen dhe rintegrimin përmes mbështetjes ekonomike dhe dhënien e mundësive për mirëqënien e të mbijetuarave të DHF dhe të familjeve të tyre.

Lidhja me Strategjinë Kombëtare dhe Koha e zbatimit

Sipas shtyllave: Parandalim, Mbrojtje, Riintegrim

Sipas kohës së zbatimit: ASH – Afatshkurtër, AM – AfatMesëm; AGJ – Afatgjatë

Drejtimi strategjik C.1 Fuqizimi ekonomik i viktimave të dhunës në familje në përkrahjen për punësim dhe vetëpunësim

Aktivitete	Lidhja me Strategjinë Kombëtare dhe Koha e zbatimit	Indikatori I suksesit	Institucionet përgjegjëse për zbatim
<p>1.1 Regjistrimi, evidentimi dhe orientimi i viktimave të DHF pranë komunës</p> <p>1.2 Ofrimi i këshillave në prezantimin e dokumentacionit për aplikim të suksesshëm sipas tregut të punës</p> <p>1.3 Hartimi i kuadrit nënligjor, përmes nxjerrjes së një vendimi në nivel komunal, për lirimin nga taksat komunale në rastet e hapjes së një biznesi të ri</p>	<p>M+R AM</p> <p>M+R Aktivitet në vijimësi</p> <p>M+R ASH</p>	<p>Brenda 5 viteve sistemi i regjistrimit dhe orientimit bëhet funksional sipas standardeve kombëtare në përpunim</p>	<p>-Komuna -Institucione Partnerë -Sipas përcaktimit të standartit kombëtar</p>

Drejtimi strategjik C.2. Mbështetje socio-ekonomike të mbijetuarave të DHF

2.1 Ofrimi i trajnimeve për ngritjen profesionale, informacioneve për mundësitë për biznes	M+R Aktivitet në vijimësi	25% e grave përfitojnë nga shërbimet në këtë kategori	-Komuna -Institucione Partnerë -Donatorët
2.2 Ofrimin e mbështetjes ekonomike me fond të vecantë prej komunës	M+R AM		
2.3 Ndarja e subvencioneve për familjet në zonën rurale përmes ndarjes së suvencioneve dhe perkrahja ebizneseve te vogla	P+M+R AM		
2.4 Përkrahje e strehimores “Shtëpia e Sigurtë” për kryerjen e shërbimeve dhe mbështetjen e të mbijetuarave të DHF	M+R Aktivitet në vijimësi		

C.3. Zgjidhje afatmesme e strehimit për rastet e të mbijetuarave të DHF

3.1 Pagesa e qirasë për vendstrehimin e viktimave të dhunës në familje	M+R Aktivitet në vijimësi		-Komuna -Institucione Partner -Donatorët
--	------------------------------	--	---

FUSHA E VEPRIMIT – D. FUQIZIMI DHE BASHKËPUNIMI NDËRINSTITUCIONAL

Deri në vitin 2027, strategjia lokale synon të ketë institucione funksionale dhe të mirëkordinuara për parandalimin, mbrojtjen e viktimave të dhunës në familje dhe riintegrimin e tyre dhe të familjeve në jetën ekonomike dhe sociale të komunës.

Lidhja me Strategjinë Kombëtare dhe Koha e zbatimit

Sipas shtyllave: Parandalim, Mbrojtje, Riintegrim

Sipas kohës së zbatimit: ASH – Afatshkurtër, AM – AfatMesëm; AGJ – Afat Gjatë

Drejtimi strategjik: D.1 Institucionalizimi i Mekanizmit kordinues në nivel të komunës

Aktivite	Lidhja me Strategjinë Kombëtare dhe Koha e zbatimit	Indikatori I suksesit	Institucionet përgjegjëse për zbatim
1.1 Takime me strukturat udhëheqëse të komunës për qartësimin e roleve dhe përgjegjësi	P+M+R ASH	Të paktën 4 takime të organizuara cdo vit	-MK
1.2 Takime periodike të Mekanizmit Kordinues për shkëmbim informacioni dhe kordinimin e veprimeve konkrete.	P+M+R Aktivitet në vijimësi		
1.3 Trajnime për anëtarë të MKKDFH-së	P+M+R Aktivitet në vijimësi		
<p>Drejtimi strategjik, D.2 Rritja e vetëdijes për identifikimin sa më të hershëm të situatave të rrezikut për DHF prej secilit institucion në Komunë, duke i përfshirë edhe institucione edukative dhe arsimore, dhe planifikimin e masave në rast të nevojës.</p>			
2.1 Hartimi i formularëve të posacëm për raportimin e rasteve të rrezikut për DHF dhe rasteve të identifikuara	P+M ASH	Deri në fund të vitit 2027 institucionet e komunës do të kenë të ngritur sistemin e identifikimit, regjistrimit dhe vlerësimit të rasteve të DHF.	-MK -Institucione Partner: -OJQ -Shkolla

		Të dhënat për shkaqet dhe situatën janë të mbledhura në bazë periodike.	
2.2 Identifikimi i shkaqeve që paraprijnë rasteve të DHF përmes analizimit me anë të anketimeve në shkolla, institucione shëndetësore, diskutimeve mediatike me specialistë	P+M AGJ	Të dhënat për shkaqet dhe situatën janë të mbledhura në bazë periodike	
2.3 Planifikim i punës dhe mbështjetjes institucionale për grupet më vulnerabël për DHF (përfshirë pleqtë, të rinjtë dhe njerëzit me nevoja te vecanta)	P+M+R AGJ	Numri i rasteve të ndihmuara/rehabilituar a	
2.4 Trajnime për stafin arsimor lidhur me identifikimin e dhunës në familje	P+M ASH		

Komuna e Pejës

**DRAFT STRATEGJIA KOMUNALE KUNDËR DHUNËS NË
FAMILJE
2024-2027**

Janar, 2024

Lajmërimi i rasteve të dhunës në familje

Kontakt:

Numri pa pages 080019999 – Policia e Kosovës
039 421398 -Shtëpia e Sigurtë
045110887 – Qendra për Punë Sociale
192 – Thirrjet emergjente

PËRMBAJTJA

**FALENDERIME
SHKURTIME**

- KAPITULLI 1: HYRJE PËRMBLEDHËSE**
- KAPITULLI 2: QËLLIMI DHE OBJEKTIVAT STRATEGJIKE TE
STRATEGJISË**
- KAPITULLI 3: ANALIZA E SITUATËS DHE PROBLEMATIKA E
DHUNËS NË FAMILJE**
- KAPITULLI 4: KOHËZGJATJA E ZBATIMIT TË STRATEGJISË DHE
INSTITUCIONET E PËRFSHIRA**
- KAPITULLI 5: AKTIVITETET NË ZBATIM TË STRATEGJISË**
- KAPITULLI 6: PLANI I MONITORIMIT DHE I VLERËSIMIT TË
PROGRESIT NË ZBATIM**
- SHTOJCA 1: PLANI I VEPRIMIT**

FALENDERIME

Draft Strategjia Komunale kundër Dhunës në Familje 2024-2027 është një prej dokumenteve të rëndësishme të Komunës së Pejës, hartimi i së cilës ka ndjekur një proces të gjatë diskutimesh dhe kontributesh konkrete të shumë institucioneve relevante që punojnë në këtë fushë. Përfshirja dhe kontributi i tyre kanë dhënë frytin e punës që gjendet në faqet e këtij dokumenti të rëndësishëm për parandalimin e dhunës në familje në komunën tonë.

Grupi i punës për hartimin e Strategjisë falenderon veçanërisht institucionet komunale për kontributin e dhënë edhe që kanë treguar se vlerësojnë me prioritet masat për parandalimin e dhunës në familje: Drejtorinë e Arsimit, Drejtorinë e Shëndetësisë, Drejtorinë për Mirëqenie Sociale, Drejtorinë e Zhvillimit Ekonomik, Drejtorin për Rini, Kulturë dhe Sport, Drejtorin e Shërbimeve Komunale, Zyren për Kthim dhe Komunitete, dhe Mekanizimin Komunal Kundër Dhunës në Familje në këtë përbërje :

1.	Gazmend Muhaxheri	Kryetar i Komunës së Pejës
2.	Nue Nikolla	Policia e Kosovës
3.	Lumturije Hoxha	Prokuroria Themelore e Pejës
4.	Musë Povataj	Gjykata Themelore e Pejës, dega në Pejë
5.	Demë Hasanaj	Zyra për Mbrojtje të Viktimave
6.	Fane Bërdynaj	Zyra për ndihmë juridike falas
7.	Drita Kelmendi Kukaj	Qendra për punë sociale
8.	Sabina Šabanović (kontakt person)	Zyra për barazi gjinore
9.	Naser Gega	Drejtoria komunale për arsim
10.	Petrit Loci	Drejtoria komunale për shëndetësi
11.	Albulena Barjaktaraj	Drejtoria Komunale për mirëqenie sociale
12.	Nysret Pepaj	Spitali Rajonal i Pejës / Qendra për Shëndetin Mendor
13.	Besiana Lluka	Zyra komunale për punësim
14.	Gani Toska	Zyra Komunale për Komunitete dhe Kthim
15.	Ardita Bala	Strehimorja në Pejë
16.	Drita Hakaj	Shërbimi Sprovues

17.	Arjeta Musliqi	Qendra e Mjekësisë Familjare
18.	Xhenet Syka	Drejtoria komunale për kulturë, rini dhe sport

KAPITULLI I

HYRJE PËRMBLEDHËSE

Hartimi dhe zbatimi i Strategjisë Komunale dhe Planit të Veprimit kundër Dhunës në Familje për Komunën e Pejës, mundëson koordinimin e përpjekjeve ekzistuese të të gjitha departamenteve dhe institucioneve qeverisëse komunale dhe të organizatave joqeveritare. Qëllimi i vetëm i këtyre përpjekjeve të përbashkëta është të parandalojë dhe luftojë Dhunën në Familje si dhe të ndihmojë zhvillimin adekuat dhe mirëqenien e gjithë shoqërisë sonë.

Parandalimi dhe luftimi i Dhunës në Familje kërkon angazhim të strukturave të ndryshme publike dhe private, për të diskutuar dhe zgjidhur çështjet të ndryshme si ato të arsimit, shëndetit, shërbimeve sociale, punësimit, drejtësisë, familjes, fëmijëve dhe të moshuarve, etj. Tërë këto çështje përmbajnë problematika që duhen zgjidhur përmes proceseve të zhvillimit të shoqërisë në tërësi. Strukturat vendimmarrëse, së bashku me organizatat joqeveritare, kanë detyrime në zbatim të kësaj strategjie, të cilat rrjedhin nga funksionet specifike dhe roli që luajnë në shoqëri.

Ky dokument synon të japë ndihmesën e saj në arritjen e standardeve më të larta në trajtimin e çështjeve të Dhunës në Familje, si pjesë e përpjekjeve të Komunës së Pejës. Kjo strategji i referohet implementimit si dhe zbatimit të kuadrit ligjor kundër dhunës në familje në tërësi, i cili ndër të tjera thekson:

1. Të hartohen politika në nivel lokal për parandalimin, mbrojtjen dhe ofrimin e shërbimeve për viktimat dhe ushtruesit e dhunës në familje.
2. Mbështetja financiare e strehimores që mbështetin nëna me fëmijë, në proporcion me numrin e rasteve nga Komuna e Pejës të strehuara si viktimat të dhunës në familje

Hartimi i kësaj strategjie është kryer përmes një procesi të gjatë pjesëmarrës, nën drejtimin e Komunës, drejtuesit më të lartë dhe stafet përgjegjëse të drejtorive të ndryshme përfshirë në proces, së bashku me të gjitha institucionet e tjera në nivel komunal. Gjatë muajit nëntor fillon fushata “16 ditë të aktivizmit kundër dhunës në familje” dhe do të organizohen një sërë takimesh për njohjen e situatës, hartimin e drejtimeve strategjike dhe planifikimin e aktiviteteve specifike sipas termave kohorë të kësaj strategjie.

KAPITULLI II

QËLLIMI DHE OBJEKTIVAT STRATEGJIKË TË STRATEGJISË KOMUNALE KUNDËR DHUNËS NË FAMILJE

Krahas vështirësive ekonomike, shoqëria jonë po ballafaqohet edhe me një sërë problemesh tjera të papunësisë, të lëvizjeve demografike, të koncepteve të ndryshme mbi vlerat dhe virtytet njerëzore, të cilat ndikojnë drejtpërsëdrejti në pjesëmarrjen e ulët të gruas në vendimmarrje dhe pabarazisë gjinore. Prandaj, Komuna jonë ka nevojë që të hartojmë këtë strategji me anë të së cilës synojmë një shoqëri ku secili respektohet si duhet dhe të jetë në gjendje të realizojë potencialin që ka, pa dhunë dhe diskriminim.

Strategjia komunale kundër Dhunës në Familje për Komunën e Pejës synon të:

- Të punojë në parandalimin e dhunës në familje dhe ngritjen e vetëdijes tek komuniteti për aspektet negative të këtij fenomeni;
- Të përmirësojë/ndërtojë sistemin e grumbullimit dhe shkëmbimit të të dhënave në mes të akterëve relevant;
- Të fuqizojë mekanizmat për reagim sa më të shpejtë ndaj rasteve të dhunës në familje dhe të përmirësojë koordinimin në mes anëtarëve të grupit gjatë menaxhimit të tyre;
- Të bëjë avokim dhe monitorim të zbatimit të politikave si dhe të sugjerojë ndryshime bazuar në përvojat më të mira nga terreni.

Fushat e veprimit dhe objektivat strategjike të këtij dokumenti janë:

Fusha e Veprimit A.

ELIMINIMI I PABARAZIVE GJINORE DHE DHUNËS NË FAMILJE

Deri në vitin 2027, strategjia komunale synon që të kontribuojë në ndryshimin e qasjes në familje dhe shoqërisë për eliminimin e pabarazisë gjinore dhe dhunën në familje.

Fusha e Veprimit B.

ARSIMIMI DHE INFORMIMI

Deri në vitin 2027, strategjia komunale synon një komunitet të mirëinformuar, edukuar në çështjet e dhunës në familje, me profesionistë, të aftë dhe të përgatitur për trajnimin adekuat të viktimave të dhunës në familje dhe të komunitetit në përgjithësi.

Fushat e Veprimit C.

FUQIZIMI I BAZËS EKONOMIKE

Deri në vitin 2027, strategjia komunale synon në parandalimin, mbrojtjen dhe rintegrimin përmes mbështetjes ekonomike dhe dhënien e mundësive për mirëqenien e të mbijetuarave të Dhunës në Familje dhe të familjeve të tyre.

Fushat e Veprimit D.

FUQIZIMI DHE BASHKËPUNIMI NDËRINSTITUCIONAL

Deri në vitin 2027, strategjia komunale synon të ketë një koordinim më të mirë për parandalimin, mbrojtjen e viktimave të dhunës në familje dhe riintegrimin e tyre dhe të familjeve në jëtën ekonomike dhe sociale të komunës.

Çdo objektiv strategjik është zbërthyer më tej në disa objektiva specifike, për të cilat është zhvilluar një plan veprimi i detajuar me aktivitete, institucionet përgjegjëse dhe partnere, si dhe vlerësime të tjera që lidhen me afatet kohore të zbatimit, kostot dhe planin e monitorimit.

KAPITULLI III

ANALIZA E SITUATËS DHE PROBLEMATIKA E DHUNËS NË FAMILJE

Dhuna në Familje nuk është një dukuri e re për qytetarët e komunës sonë, por edhe shoqërinë kosovare në përgjithësi. E shprehur në forma dhe intensitete të ndryshme ajo është trashëguar prej së kaluarës, por në ditët e sotme vërehen edhe shumë tipare të reja të shprehjes së saj. Analiza e shkurtër e situatës në Komunën e Pejës ka ndihmuar të qartësohet lista e problemeve dhe shkaqeve që i shkaktojnë ato.

Shkaqet që çojnë në rritjen e shkallës së Dhunës në Familje janë të shumta, ndërmjet të cilave përmendim:

Pabarazitë gjinore: Në Kosovë, roli i femrave në proceset e zhvillimit shoqëror, ekonomik dhe politik është shumë i rëndësishëm, ndonëse ende në ditët e sotme ndeshemi me pabarazi gjinore të dukshme apo të fshehura. Pozita e pabarabartë gjinore ndikohet nga shkalla e ulët e punësimit të grave, vështirësitë që kanë në qasje të shërbimeve shëndetësore, niveli i ulët i integritetit të grave në ekonomi dhe numri i vogël i grave në pozitat udhëheqëse në administratën publike.

Në Kosovë është krijuar një bazë e mirë ligjore sa i përket çështjes së barazisë gjinore dhe janë bërë hapa të dukshme në avancimin e pozitës së grave, ku Komuna e Pejës, krahas viteve të mëhershme, ka shënuar progres të dukshëm në avancimin e gruas. Të dhënat paraqesin një përfshirje më të madhe të grave në politikë, në arsim, e sektorë të tjerë. Megjithatë, ende nuk është arritur përfaqësimi i kënaqshëm gjinor, i paraparë në Ligjin për Barazi Gjinore, në të cilin përcaktohet se pjesëmarrja e barabartë e femrave dhe meshkujve, në institucione apo në nivel të pushtetit, është 50% me 50%.

Duke pasur parasysh trendet e varfërisë, shkallës së papunësisë, për një pjesë të popullsisë në Komunën e Pejës, femra mbetet në pozitë më të pafavorshme krahasuar me meshkujt si në lëmin e punësimit, nivelit të varfërisë, arsimit, si dhe pjesëmarrjen aktive në sferën publike dhe private.

Pabarazitë gjinore në gjendjen ekonomike: Në Komunën e Pejës, ashtu si në tërë vendin, gjendja e vështirë ekonomike rëndon më shumë mbi femrat, të cilat kanë numrin

më të madh të papunësuarve dhe nivelin më të ulët arsimor. Të gjitha shifrat tregojnë se gjendja ekonomiko sociale nuk është në nivel të knaqshem .

Probleme sociale të lidhura me dhunën në familje: Martesat e hershme janë një ndër dukuritë evidente në Komunën e Pejës që prek vajzat dhe djemtë, ndonëse vajzat janë në numër më të madh dhe përballen me pasoja më të shumta. Martesat e hershme privojnë të rinjtë, e sidomos vajzat nga arsimimi dhe zhvillimi i perspektivave afatgjata. Vajzat lindin fëmijë në moshën e tyre më të hershme, mbeten të izoluara nga shoqet, shokët dhe familja e tyre. Gratë e reja nuk mund të dalin vetëm, pa pajtimin e burrit apo anëtarëve tjerë të familjes dhe nuk fitojnë të ardhura,po ashtu si shkaktar ekonomik është edhe ndarja jo e barabart nga trashigimija familjare, pikërisht kemi cenim ndaj të drejtave të njeriut dhe diskriminim gjinore duke i trashigu paragjykimet dhe stereotipet , ndaj mbeten të varura ekonomikisht dhe nuk janë vendimmarrëse në ekonominë familjare. Numri i rasteve është dukshëm më i madh, por për shumë prej tyre nuk ka raportime. Dhuna në Familje sjell shumë pasoja në komunitet, të cilat kanë një numër të madh efektesh të padëshiruara:

Kriza familjare: Avancimi i rolit të femrës në shoqëri dhe pozita e saj në familje ka ndryshuar në kuptimin e pavarësisht më të madh të saj, marrjes së iniciativave, edukimit dhe arsimimit, fakte të cilat kanë ndikuar në ndryshimin e roleve në familje dhe shoqëri. Kriza familjare në periudhën e pas luftës në Kosovë ka shkaqe të ndryshme: lëvizja e popullatës nga fshatrat në qytete, kalimi nga familjet e zgjeruara dhe të mëdha në familje më të vogla. Të tilla ndryshime shihen si faktorë mbrojtës (kur shmanget ndikimi patriarkal prej brezave më të vjetër), por edhe faktorë rreziku njëherësh, si pamundësia e mbrojtjes në rastet e dhunës në familje të nxitura nga papunësia, konfliktet dhe mentalitetit mes gjeneratave, etj.

RRITJA E DIVORCEVE NË SHOQËRI: Numri i divorceve ndryshon nga viti në vit. Në vitin 2017 ka pasur 152 kërkesa për divorc, në vitin 2018 kanë qenë 111 kërkesa, ndërsa në vitin 2019 janë 80 kërkesa. Sa i përket rritjes së numrit të divorceve nga viti në vit, nuk kemi arritur të nxjerrim ndonjë përfundim, kto statistika janë nga Gjykata .

Qëndrimi në strehimoren “Shtëpia e Sigurtë” është i përkohshëm, deri në 6 muaj, por në strehimoren ndodh që për ndonjë rast më specifik strehimi ti vazhdohet deri në 1 vit por, varësisht nga rasti ndodh që edhe deri në dy vite. Viktimat e dhunës në familje, pas qëndrimit gjashtëmuajor transferohen në strehimoret tjera (në regjionet tjera të Republikës së Kosovës), ku në çdo strehimore qëndrimi i tyre zgjat jo më tepër se gjashtë muaj. Mandej këto viktime të dhunës, nuk kanë zgjidhje tjetër, ose të kthehen në shtëpinë e gjinisë së tyre, ku shpeshherë ndodhë që mos ti pranojnë edhe ato, ose të kthehen sërish tek kryerësi i cili ka ushtruar dhunë ndaj tyre, pasi që nuk mund të bëjnë zgjidhje tjetër.

Krahas numrit të raportuar, rastet e dhunës në familje mbeten më tepër raste të izoluara dhe shumë pak të raportuara. Nga ndryshimet e statistikave nga viti në vit, vërehet se ka një rritje të raportimit të rasteve të dhunës në familje në institucionet gjegjëse, që na bënë të kuptojmë se është rritur dukshëm vetëdijësimi qytetar për të raportuar dhunën krahasuar me periudhat e mëhershme, por njëkohësisht është rritur edhe besimi qytetar në institucionet që luftojnë këtë fenomen.

Viktima të dhunës në familje, duke marrë për bazë statistikën, kryesisht janë nga gjinia femërore.

Frika dhe ndërgjegjësimi ulët për çështjet e dhunës në familje: Mos raportimi i dhunës në familje nga viktimat është ndër fenomenet më të shpeshta, pasi konsiderohet turp dhe një çështje që nuk duhet të dalë jashtë mureve të shtëpisë.

Mospranimi i dhunës seksuale: Për shkak të stigmës dhe ndëshkimit vërehet mos raportim i dhunës nga ana e viktimave dhe për këtë dhuna seksuale rezulton më pak e raportuar, ose nuk ekziston fare në krahasim me dhunën fizike.

Probleme lidhur me trashëgiminë: Sa i përket procedurave të shqyrtimit të trashëgimisë, shumë herë ndodh që gruaja nuk njoftohet fare ose përjashtohet nga diskutimi për masën trashëgimore, qoftë në pozitën e bashkëshortës, nënës apo motrës dhe në këtë mënyrë diskriminohet. Veç kësaj, organi kompetent komunal për mbajtjen e librit amzë të vdekjeve ka për detyrë që në aktvdekje të shënojë emrat e trashëgimtarëve femra dhe meshkuj dhe asesi të mos i diskriminojë femrat.

KAPITULLI 4: KOHËZGJATJA E ZBATIMIT TË STRATEGJISË DHE INSTITUCIONET E PËRFSHIRA

Shtrirja kohore e strategjisë

Strategjia Komunale kundër Dhunës në Familje është paraparë si një strategji 3 vjeçare që do të zbatohet në periudhën 2024-2027.

Institucionet zbatuese dhe partnere

Komuna e Pejës: Institucioni kryesor zbatues për strategjinë është Komuna e Pejës me dikasterët e saj, si dhe Mekanizimi Komunal kundër dhunës në Familje që do të kontribuon në promovimin e ligjeve për mbrojtje nga dhuna në familje, si dhe atë të trashëgimisë dhe familjes, informim që ndikon në parandalimin e këtij fenomeni. Këto organe kanë për detyrë që të promovojnë mundësi të barabarta për të gjithë, pa marrë parasysh përkatësinë gjinore, fetare, etnike, moshë e racë, t'i promovojë vlerat për të drejtat e njeriut, si dhe të kujdeset për zbatimin e standardeve dhe raportimin mbi realizimin e tyre.

Ndër institucionet e tjera të përfshira në zbatimin e elementeve të caktuara të kësaj strategjie janë:

Policia e Kosovës, Komiteti Komunal për Siguri në Bashkësi – KKS, OJQ-të

Zyra për Punësim: Në koordinim me Qendrën për Punë Sociale, regjistron dhe evidenton personat, të cilët lajmërohen në zyrë, ndaj të cilëve është ushtruar dhunë në familje. Këtyre personave në cilësi të punëkërkuësve, ju ofrohet: këshillim profesional, informim mbi mundësitë e punësimit, përgatitje dhe ndërmjetësim në punësim, informim

për aftësim dhe riaftësim profesional me qëllim të përgatitjes për nevojat e tregut të punës.

Mbrojtësi i viktimave i cili bashkëpunon ngushtë me institucionet e tjera që ofrojnë ndihmë për viktimat e Dhunës në Familje, dhe lloje të tjera të dhunës apo trafikimit me genieve njerëzore, etj si Policinë, QPS, Prokurorinë, Gjykatën, QKMF, Spitalin, Strehimoren, etj. Ndër detyrat e tij është të informojë viktimën për të drejtat ligjore, të parapara sipas ligjeve në fuqi për dhunën në familje, të parapërgatitë viktimën për seancat gjyqësore, e shoqëron gjatë seancave si në Prokurori dhe Gjykatë, etj.

KAPITULLI 5:

AKTIVITETET NË ZBATIM TË STRATEGJISË

(Plani i Veprimit të kësaj Strategjie gjendet i bashkëlidhur në Shtojcën 1)

Arritja e objektivave strategjike të kësaj Strategjie është paraparë të kryhet përmes zërthimit të tyre në disa objektiva specifike me aktivitetet përkatëse.

Aktivitetet në planin e veprimit janë renditur sipas tre shtyllave bazë të përcaktuara edhe në Planin e Veprimit të Kosovës: Parandalim, Mbrojtje dhe Riintegrim. Për arritjen e objektivave të kësaj Strategjie, aktivitetet janë specifikuar edhe sipas prioritetit për zbatim:

Afat Shkurtra: aktivitete të rëndësisë së lartë që duhet të zbatohen brenda një afati kohor të shkurtër 6 muaj – 1 vit. Të tilla mund të jenë ngritja dhe forcimi institucional për adresimin e Dhunës në Familje, çështje që lidhen me forcimin e mbrojtjes, etj

Afat Mesme: aktivitete të rëndësishme që duhet zbatohen brenda periudhës kohore 1-2 vjeçare. Ndër aktivitete të tilla mund të jenë edhe ato që kërkojnë fonde, të cilat duhet të sigurohen nga institucionet gjegjëse për implementimin e kësaj strategjie.

Afat Gjata: janë renditur të gjitha aktivitetet të cilat synojnë konsolidimin dhe qëndrueshmërinë afat gjatë të mbështetjes që u jepet të mbijetuarave prej Dhunës në Familje, shërbimeve cilësore, etj

Aktivitete në vijimësi: janë aktivitete, të cilat do të kryhen prej institucioneve zbatuese dhe atyre partnere në vijimësi, si pjesë e punës së tyre. Ndër to mund të përmendim aktivitetet që kanë të bëjnë me parandalimin, informimin dhe vetëdijesimin e komunitetit.

Objektivat specifike dhe disa prej aktiviteteve të planifikuara në Planin e Veprimit renditen si më poshtë:

FUSHA E VEPRIMIT –

A. ELIMINIMI I PABARAZIVE GJINORE DHE DHUNËS NË FAMILJE

Objektiv Specifik A.1.

Eliminimi i stereotipeve gjinore për luftimin e dhunës në familje:

Aktivitete:

- Fushata vetëdijësuese dhe kampanja informuese mediatike për publikun e gjerë në Komunën e Pejës
- Trajnimet për barazi gjinore dhe dhunën në familje me përfaqësues të institucioneve komunale

Objektiv Specifik A.2.

Ngritja e vetëdijësimit të grave dhe të rinjve, institucioneve dhe OJQ-ve për pasojat e dhunës në familje dhe të pabarazive gjinore.

Aktivitete:

- Fushata (drama me temë të barazisë gjinore dhe dhunës në familje , ligjërata, ese, dhe piktura me të rinjtë dhe grupe të ndryshme të interesit)
- Takime me gra dhe vajza në fshatra për të drejtat e tyre ligjore, me fokus në Dhunën në Familje. Gjatë takimeve do të shpërndahen informacione dhe fletëpalosje
- Debate të hapura dhe emisione televizive me tematika rreth Dhunës në Familje, me përfaqësues të institucioneve dhe të OJQ-ve

Objektiv Specifik A.3.

Fuqizimi i rolit të gruas në shoqëri përmes promovimit dhe rritjes së numrit të femrave në pozicionet vendimmarrëse

Aktivitete:

- Ndarja e përvojave të suksesshme të grave në pozita udhëheqëse gjatë takimeve me gratë dhe komunitetin

FUSHA E VEPRIMIT –

B. ARSIMIMI DHE INFORMIMI

Objektiv Specifik B.1:

Ndërgjegjësimi i nxënësve dhe prindërve të Arsimit të Mesëm të Ulët dhe Arsimit të Mesëm të Lartë për çështjet e Dhunës në Familje dhe LMDHF

Aktivitete:

- Aktivitete informuese nëpërmjet mekanizmit koordinues, në kuadër të orëve mësimore dhe të fletëpalosjeve, broshurave, etj

- Informimi i prindërve për mekanizmin koordinues nëpërmjet zyrtarëve të arsimit
- Aktivitete informuese dhe edukuese në kuadër të programit të aktiviteteve shkollore me pjesëmarrjen e nxënësve (orë mësimore, fushata, fletëpalosje)

Objektiv Specifik B.2:

Ngritja e kapaciteteve të mësimdhënësve të edukatës qytetare lidhur me Dhunën në Familje dhe trajtimin e saj

Aktivitete:

- Organizimi i trajnimeve të mësimdhënësve të edukatës qytetare për çështje të Dhunës në Familje
- Organizimi i shkëmbimit të përvojave përmes vizitave studimore të specialistëve të kësaj fushe

Objektiv Specifik B.3:

Ulja e numrit të nxënësve që braktisin shkollën e mesme të ulët dhe të lartë si rezultat i Dhunës në Familje, në zonat rurale apo komunitete të ndryshme

Aktivitete:

- Kryerja e hulumtimeve sociologjike mbi shkaqet kryesore të braktisjes së shkollës prej nxënësve
- Vetëdijesimi nëpërmjet liderëve të komuniteteve dhe ndërmjetësuesve përmes takimeve dhe punës me familje të veçanta që shfaqin probleme të Dhunës në Familje
- Aplikimi i masave ligjore që sanksionojnë braktisjen e shkollës

**FUSHA E VEPRIMIT –
C: FUQIZIMI I BAZËS EKONOMIKE**

Objektiv Specifik C.1:

Fuqizimi ekonomik i viktimave të dhunës në familje në përkrahjen për punësim dhe vetëpunësim

Aktivitete:

- Regjistrimi, evidentimi dhe orientimi i viktimave të Dhunës në Familje
- Ofrimi i këshillave në prezantimin e dokumentacionit për aplikim të suksesshëm sipas tregut të punës
- Hartimi i kuadrit nënligjor, përmes nxjerrjes së një vendimi në nivel komunal, për lirimin nga taksat komunale për rastet e dhunës në familje në rastet e hapjes së një biznesi të ri

Objektiv Specifik C.2:

Mbështetje socio-ekonomike të mbijetuarve të Dhunës në Familje

Aktivite:

- Ofrimi i trajnimeve për ngritjen profesionale, informacioneve për mundësitë për biznes
- Ofrimin e mbështetjes ekonomike me fond të veçantë prej komunës
- Ndarja e subvencioneve për familjet në zonën rurale përmes ndarjes së suvencioneve për bujqësi, si dhe hapja e bizneseve të vogla
- Përkrahje e Strehimores Ritja e kapacitetit për shkakë numrit të strehurarve jo i mjaftueshem për kryerjen e shërbimeve dhe mbështetjen e të mbijetuarve të Dhunës në Familje si dhe bashkëpunimi me mekanizmat që merren me çështjet e dhunës në familje

Objektiv Specifik C.3:

Zgjidhje e strehimit për rastet e të mbijetuarve të Dhunës në Familje

Aktivite:

- Ofrimin e mbështetjes ekonomike përmes pagesës së qirasë për rastet e pazgjidhura

FUSHA E VEPRIMIT –

D: FUQIZIMI DHE BASHKËPUNIMI NDËRINSTITUCIONAL

Objektiv Specifik D.1:

Fuqizimi i Mekanizmit koordinues në nivel të komunës

Aktivite:

- Takime me strukturat udhëheqëse të komunës për qartësimin e roleve dhe përgjegjësi
- Takime periodike të Mekanizmit Koordinues për shkëmbim informacioni dhe koordinim aktivitetesh.

Objektiv Specifik D.2:

Rritja e vetëdijes për identifikimin sa më të hershëm të situatave të rrezikut për Dhunën në Familje prej secilit institucion dhe planifikimin e masave parandaluese

Aktivite:

- Identifikimi i rasteve të dhunës në Familje

- Regjistrimi në databazë dhe vlerësimi i nevojave të të mbijetuarve të Dhunës në Familje.

KAPITULLI 6

PLANI I MONITORIMIT DHE I VLERËSIMIT TË PROGRESIT NË ZBATIM

Për monitorim dhe zbatimin të kësaj strategjie obligohet Komuna e Pejës dhe dikasterët tjerë të përmendur në këtë dokument.

Institucionet përgjegjëse për zbatimin e aktiviteteve të saj si dhe ato partnere duhet të informojnë në mënyrë të rregullt Zyrën e Kryetarit - me anë të të dhënave mbi arritjen e objektivave dhe realizimin e aktiviteteve të përcaktuara.

Të paktën një herë në vit, Kryetari i Komunës raporton në Kuvendin e Komunës mbi progresin në zbatimin e strategjisë sipas treguesve të përcaktuar për çdo drejtim strategjik.

SHTOJCA 1: PLANI I VEPRIMIT

Opština Peć

PLAN DELOVANJA ZA SPREČAVANJE NASILJA U PORODICI (2024 – 2027)

OBLAST DELOVANJA – A. ELIMINISANJE RODNE NERAVNOPRAVNOSTI I NASILJA U PORODICI

Cilj lokalne strategije je da do 2027. godine promeni pristup porodice i društva eliminisanju rodne neravnopravnosti i nasilja u porodici.

Veza sa Nacionalom Strategijom i vreme primenjivanja

Prema stubovima: Sprečavanje, Zaštita, Reintegracija

Prema vremenu primene: KR– kratkoročni, SR – Srednjeročni; DR –dugoročni

Strateški pravac: A.1. Eliminisanje rodnih stereotipa za borbu protiv nasilja u porodici

Aktivnosti	Veza sa Nacionalom Strategijom i vreme primenjivanja	Indikatori uspeha	Institucije odgovorne za primenjivanje
1.11.1 Medijska kampanja za podizanje svesti javnosti u Opštini Peć	S+Z+ R KR+SR	Od oko 96.450 stanovnika 35% njih je dobilo poruku i postali su deo aktivnosti za podizanje svesti.	-Jedinica za Ljudska Prava , -CSR -Institucije Partneri -Opština -NVO -Lokalni mediji
1.2 Obuke o rodnoj ravnopravnosti i porodičnom nasilju sa predstavnicima lokalnih institucija	S+Z+ R KR		

Strateški pravac A.2.**Podizanje svestim žena i mladih, institucija i biznisa io posledicama nasilja uporodici i rodne neravnopravnosti**

2.1 Kampanja (drama, sa temom rodne ravnopravnosti i porodičnog nasilja, predavanja, eseji i slike)	P Stalne aktivnosti	Povećanje procenta žena i devojaka sa 40% na 55%	-NVO -Institucije Partneri -Komuna -Biznisi -Donatori
2.2 Sastanci za ženama i devojkaama po selima o njihovim zakonskim pravima, sa fokusom na PN. Tokom sastanaka dele se informacije i brošure	P Stalne aktivnosti		
2.3 Otvorene debate i televizijske emisije sa tematikom u vezi PN, sa predstavnicima institucija i biznisa	S+Z+ R Stalne aktivnosti		
2.4 Promovisanje Istanbulske Konvencije i štampanje i podela brošura	P+M KR		
2.5 Obeležavanje 16 dana protiv nasilja u porodici	P+M U određenom periodu		

Strateški pravac A.3.**Osnajivanje uloge žene u društvu i povećanje broja žena na upravnim pozicijama**

3.1 Razmena uspešnih iskustava o modelima sastanaka sa ženama i zajednicom	P DR	Povećanje procenta žena koje aktivno učestvuju na sastancima Povećanje procenta žena na odlučujućim pozicijama sa 30% na 45%	-Lokalne NVO - Institucije partneri -OMPNP, -Grupa žena poslanica
--	---------	---	--

OBLAST DELOVANJA B– OBRAZOVANJE I INFORMISANJE

Cilj lokalne strategije je da do 2027. godine stvori dobro informisanu zajednicu, edukovanu o pitanjima nasilja u porodici, sa sposobnim profesionalcima spremnim da spreče nasilje i da ga adekvatno tretiraju žrtve nasilja u porodici i zajednice uopšteno.

Veza sa Nacionalom Strategijom i vreme primenjivanja

Prema stubovima: Sprečavanje, Zaštita, Reintegracija

Prema vremenu primene: KR– kratkoročni, SR – Srednjeročni; DR –dugoročni

Strateški pravac B.1 Podizanje svesti učenika i roditelja o pitanjima ZZPN i PN

Aktivnosti	Veza sa Nacionalom Strategijom i vreme primenjivanja	Indikatori uspeha	Institucije odgovorne za primenjivanje
1.1 Informativne aktivnosti preko koordinacionog mehanizma u okviru nastavnih časova i brošura	S+Z+ R Stalne aktivnosti	Do 2027. Godine oko 50% učenika i roditelja je osveščeno o ZZPN i PN	-MKKDHF - Institucije partneri -Direktorat za Obrazovanje - NVO
1.2 Informisanje roditelja o koordinacionom mehanizmu preko službenika za obrazovanje	P Stalne aktivnosti		
1.3 Informativne i obrazovne aktivnosti u okviru školskih programa sa učešćem učenika (nastavni časovi, kampanje, poster) i	P KR + SR		
Strateški pravac B.2 Profesionalna obuka nastavnika građanskog vaspitanja u vezi PN i njegovog tretiranja			

2.1 Organizacija obuka za nastavnike građanskog vaspitanja o pitanjima PN	P Stalne aktivnosti	Do 2023. Godine 25% časova građanskog vaspitanja preći će na tematiiku PN	- Direktorat za Obrazovanje - Institucije partneri - NVO
2.2 Izgradnja didaktičkih centara integrisanih u posebne programe za obuku o pitanjima PN	P SR		
2.3 Organizacija studijskih poseta za razmenu iskustava sa državama u rajonu	P SR		
Strateški pravac B.3 Obuke za medicinsko osoblje			
3.1 Obuke za medicinsko osoblje (za početnike) u vezi protokola kako treba delovati u slučajevima kada sumnjaju na ansilje u porodici	P+M	Povećanje procenta identifikovanja slučajeva PN	-Direktorat za Zdravstvo -Zdravstvene Institucije - Institucije partneri - NVO
Strateški pravac B.4 Smanjenje broja učenika koji prekidaju niže i više školovanje kao rezultat PN u ruralnim zonama i raznim zajednicama			
4.1 Sociološko istraživanje glavnih uzroka prekidanja školovanja od učenika iz porodica u kojima ima porodičnog nasilja	S+Z+ R KR	Do 2027. Godine da se smanji procenat učenika koji prekidaju školovanje sa 8% na 5% Razmatranje slučajeva prekidanja školovanja u slučajevima kada je to potrebno	- Direktorat za Obrazovanje - Institucije partneri -MKKDFH -CSR - NVO
4.2 Podizanje svesti preko vođa zajednicam preko radnih sastanaka sa posebnim porodicama u kojima se javlja problem PN	S+Z+ R KR+SR		
4.3 Nadgledanje primene zakonskih mera kojima se kažnjava prekidanje školovanja	P+M KR+SR		
4.4.Reaktivizacija okruglog stola za upravljanje slučajevima prekidanja školovanja u okviru CSR	S+Z+ R DR		

OBLAST DELOVANJA – C.OSNAŽIVANJE EKONOMSKE OSNOVE

Cilj lokalne strategije je da do 2027. godine spreči nasilje, da zaštitu žrtve i reintegriše ih preko ekonomske podrške i davanja mogućnosti za dobrobit preživelih PN i njihovih porodica.

Veza sa Nacionalom Strategijom i vreme primenjivanja

Prema stubovima: Sprečavanje, Zaštita, Reintegracija

Prema vremenu primene: KR– kratkoročni, SR – Srednjeročni; DR –dugoročni

Strateški pravac C.1 Ekonomsko osnaživanje žrtava porodičnog nasilja i podrška za zapošljavanje i samozapošljavanje

Aktivnosti	Veza sa Nacionalom Strategijom i vreme primenjivanja	Indikatori uspeha	Institucije odgovorne za primenjivanje
1.1 Registracija, evidencija i orijentacija žrtava PN u Opštini	Z+ R SR	Funkcionalizovanje sistema registrovanja i orijentisanja prema nacionalnom standardu za preradu	- Opština - Institucije partneri -Prema određivanju nacionalne strategije
1.2 Davanje saveta o potrebnoj dokumentaciji za uspešno apliciranje na tržištu rada	Z+ R Stalne aktivnosti		
1.3 Sastavljanje podzakonskog kadra donošenjem odluke na opštinskom nivou za oslobađanje od taksi u slučaju otvaranja novog biznisa	Z+ R KR		
Strateški pravac C.2. Ekonomsko-socijalna podrška licima koja su preživela PN			

2.1 Profesionane obuke za profesionalno uzdizanje, informacije o mogućnostima za biznis	Z+ R Stalne aktivnosti	25% žena dobitnici usluga u ovoj kategoriji	- Opština - Institucije partneri -Donatori
2.2 Pružanje ekonomske podrške posebnim opštinskim fondom	Z+ R SR		
2.3 Dodela subvencija za porodice u ruranim zonama i podrška malim biznisima	S+Z+ R SR		
2.4 Podrška sigurnoj kući za pružanje usluga i podršku žrtvama PN	Z+ R Stalne aktivnosti		

C.3. Srednjeročno rešavanje smeštaja za lica koja su preživela nasilje u porodici

3.1 Plaćanje kirije za smeštaj žrtava nasilja u porodici	Z+ R Stalne aktivnosti		-Opština - Institucije partneri -Donatori
--	---------------------------	--	---

OBLAST DELOVANJA – D. OSNAŽIVANJE I MEĐUINSTITUCIONALNA SARADNJA

Cilj lokalne strategije je da do 2027. Godine ima funkcionalne institucije koje su dobro koordinirane međusobno za zaštitu žrtava porodičnog nasilja i za njegovo sprečavanje, i za njihovu reintegraciju u ekonomski i socijalni život Opštine.

Veza sa Nacionalom Strategijom i vreme primenjivanja

Prema stubovima: Sprečavanje, Zaštita, Reintegracija

Prema vremenu primene: KR– kratkoročni, SR – Srednjeročni; DR –dugoročni

Strateški pravac : D.1 Institucionalizacija koordinacionog mehanizma na nivou Opštine

Aktivnosti	Veza sa Nacionalom Strategijom i vreme primenjivanja	Indikatori uspeha	Institucije odgovorne za primenjivanje
1.1 Sastanci sa rukovodećim strukturama Opštine za razjašnjavanje uloga i odgovornosti	S+Z+ R KR	Da se održi najmanje 4 sastanka godišnje.	-MK
1.2 Periodični sastanci sa koordnacionim mehanizmom za razmenu informacija o koordniranje konkretnog delovanja	S+Z+ R Stalne aktivnosti		
1.3 Obuke za članove OMPNP	S+Z+ R Stalne aktivnosti		

Strateški pravac :D.2 Podizanje svesti o što ranijem identifikovanju situacija PN od strane opštinskih institucija, obuhvatajući i vaspitno-obrazovne ustanove, i planiranju mera u slučaju potrebe.

2.1 Sastavljanje posebnih formulara o opasnim slučajevima PN i identifikovanim slučajevima.	S+Z KR	Do kraja 2027. Godine opštinske institucije će imati napredan sistem identifikovanja, registrovanja i procene slučajeva porodičnog nasilja. Podaci o uzrocima i situaciji su prikupljeni na periodičan način	-MK -Institucije partneri - NVO -Škole
---	-----------	---	---

<p>2.2 Identifikacija uzroka koji prethode PN preko analiza i anketa u školama, zdravstvenim institucijama, raspravama u medijima sa ekspertima</p> <p>2.3 Planiranje rada i institucionalne podrške ranjivim grupama za DHF (uključujući stare osobe, omladinu i lica sa posebnim potrebama).</p> <p>2.4 Obuka za obrazovno osoblje u vezi identifikacije nasilja u porodici</p>	<p>P+M DR</p> <p>S+Z+ R DR</p> <p>P+M KR</p>	<p>Podaci o uzrocima i situaciji su prikupljeni na periodičan način.</p> <p>Broj slučajeva kojima je pružena pomoć i koji su rehabilitovani.</p>	

SKUPŠTINA OPŠTINE PEĆ

I. Br:400-01/13479, dana: 27.februara 2024.

Na osnovu člana 12, člana 12.2 slovo d) Zakona Br.03/L – 040 o Lokalnoj Samoupravi Republike Kosovo (“Službeni List Republike Kosovo” br.28, od dana 04. Juna 2008”), člana 20 stav 1 tačka 1.4 Statuta Opštine Peć I.br.01-016/01-413431 i člana 84 stav 1 tačka 1.4 Statuta Opštine Peć od 30. Septembra 2020, Skupština Opštine Peć je na sednici održanoj 27. februara 2023. Godine, posle razmatranja nacrta Strategije protiv nasilja u porodici 2024-2027 i Plana delovanja za sprečavanje nasilja u porodici u Opštini Peć 2024-2027, donela:

ODLUKU

Br. 06/2024

O načlenom usvajanju i davanju na javnu raspravu Nacrta Opštinske Strategije protiv nasilja u porodici 2024-2027 i Plana Delovanja za sprečavanja nasilja u porodici 2024-2027

- I. DAJE SE na javnu raspravu Opštinska Strategija protiv nasilja u porodici 2024-2027 i Plana Delovanja za sprečavanja nasilja u porodici 2024-2027.
- II. Javna rasprava traje 14 dana od dana objavljivanja Nacrta Strategije i Plana delovanja na obaveštajnoj tabla i na web stranici Opštine Peć.
- III. Zainteresovani građani mogu se upoznati sa tekstom i sadržajem navedenog Nacrta Plana preko Direktorata za Socijalnu Dobrobit Opštine Peć.
- IV. Eventualne primedbe i sugestije u vezi Strategije i Plana rada mogu se dati pismeno i predaju se preko Kancelarije za Prijem-Arhive, preko DSD-a Opštine Peć, kao i na platformi javnih konsultacija.
- V. Primedbe i sugestije treba dostaviti samo pismeno i u roku određenom ovom odlukom, jer se primedbe date po isteku roka neće uzeti u obzir.

**PRESEDAVAJUĆI SKUPŠTINE,
Rexhep Kurtbogaj**

Odluka se dostavlja:

1x1. DSD-u,
1x1. Arhivi.

SKUPŠTINA OPŠTINE PEĆ

Br. Protokola: 400-01/13479

Datum: 20.03.2024

OBAVEŠTENJE

Na osnovu člana 68 Zakona o Lokalnoj Samoupravi Kosova br. 03/L-040 (Službeni List Republike Kosovo br. 28/2008), Statuta br.01-2020 Opštine Peć, kao i na osnovu Administrativne Uredbe MALV-a br.04/2023 o otvorenoj opštinskoj administraciji, Direktor za Socijalnu Dobrobit (DSD) Opštine Peć u saradnji sa Kancelarijom za Javno Informisanje organizuje:

JAVNU RASPRAVU

o

Nacrtu Strategije protiv nasilja u porodici 2024-2027 i Planu Delovanja za sprečavanje nasilja u porodici 2024-2027

Poštovani građani Opštine peć, pozivamo vas da učestvujete na javnoj raspravi o **Opštinskoj Strategiji protiv nasilja u porodici 2024-2027 i Planu Delovanja za sprečavanje nasilja u porodici 2024-2027**. Ovu javnu raspravu organizuje Direktor za Socijalnu dobrobit i Kancelarija za Javno Informisanje.

Javna rasprava će se održati dana 05.04.2024 (u petak), u 11:00 časova, u Sali Skupštine Opštine Peć. Pravo na učešće imaju svi građani Opštine Peć.

Obaveštenje o **nacrtu Strategije protiv nasilja u porodici 2024-2027 i Planu Delovanja za sprečavanje nasilja u porodici 2024-2027** možete naći na službenoj web stranici Opštine Peć, na sledećem linku:

Vaše komentare i sugestije možete poslati do datuma 04.04.2024 na e-mail: Albulena.Bajraktaraj@rks-gov.net i Sabina.Sabanovic@rks-gov.net

Direktorica

G-đa Albulena Mujaj Bajraktaraj

Opština Peč

**NACRT OPŠTINSKE STRATEGIJE PROTIV NASILJA U
PORODICI 2024-2027**

Januar, 2024

Prijavljivanje slučajeva nasilja u porodici

Kontakt:

Besplatni poziv na 080019999 - Kosovska Policija /
039 421398 - Sigurna kuća
045110887 - Centar za Socijalni Rad/
192 - Hitni pozivi

PĚRMBAJTJA

**ZAHVALNICE
SKARAĆENICE**

POGLAVLJE 1: UVOD

POGLAVLJE 2: CILJ I STRATEŠKE OBJEKTIVE STRATEGIJE

**POGLAVLJE 3: ANALIZA SITUACIJE I PROBLEMATIKA NASILJA U
PORODICI**

**POGLAVLJE 4: TRAJANJE PRIMENE STRATEGIJE I UKLJUČENE
INSTITUCIJE**

POGLAVLJE 5: AKTIVNOSTI ZA PRIMENU STRATEGIJE

**POGLAVLJE 6: PLAN NADGLEDANJA I PROCENE NAPRETKA U
PRIMENI**

DODATAK 1: PLAN DELOVANJA

FALENDERIME

Nacrt Opštinske Strategije protiv nasilja u porodici 2024-2027 je jedan od važnih dokumenata Opštine Peć, čije je sastavljanje bilo praćeno dugim postupkom rasprava i konkretnog doprinosa relevantnih institucija koje deluju u ovoj oblasti. Plod njihovog ukljućivanja i doprinosa su stranice ovog važnog dokumenta za sprećavanje porodićnog nasilja u našoj Opštini.

Radna grupa za sastavljanje ovog mehanizma, sastavljena od Koordinacionog Institucionalnog Mehanizma Protiv nasilja u porodici, posebno zahvaljuje opštinskim institucijama na datom doprinosu kojim su dokazali mere za sprećavanje porodićnog nasilja smatraju za priritet: Direktor za obrazovanje, Direktor za Zdravstvo, Direktor za Socijalnu Dobrobit, Direktor za Ekonomski Razvoj, Direktor za Kulturu, Omladinu i Sport, Direktor za Opštinske Usluge, Kancelarija za Zajednice, i Opštinski Mehanizam p

rotiv nasilja u porodici u sledećem sastavu:

1.	Gazmend Muhaxheri	Gradonaćelnik Opštine Peć
2.	Nue Nikolla	Kosovska Policija
3.	Lumturije Hoxha	Osnovno Tužilaštvo u Peći
4.	Musë Povataj	Osnovni sud u Peći, ogranak u Peći
5.	Demë Hasanaj	Kancelarija za Zaštitu Źrtava
6.	Fane Bërdynaj	Kancelarija za Besplatnu Pravnu Pomoć
7.	Drita Kelmendi Kukaj	Centar za Socijalni Rad
8.	Sabina Šabanović (kontakt person)	Kancelarija za Rodnu Ravnopravnost
9.	Naser Gega	Opštinski Direktor za Obrazovanje
10.	Petrit Loci	Opštinski Direktir za Zdravstvo
11.	Albulena Barjaktaraj	Opštinski direktorat za Socijalnu Dobrobit
12.	Nysret Pepaj	Regionalna Bolnica u Peći / Centar za Mentalno Zdravlje
13.	Besiana Lluca	Opštinska Kancelarija za Zapošljavanje
14.	Gani Toska	Opštinska Kancelarija za Povratak i Zajednice
15.	Ardita Bala	Sigurna Kuća u Peći

**NACRT OPŠTINSKE STRATEGIJE PROTIV NASILJA U PORODICI
2024-2027**

16.	Drita Hakaj	Popravna služba
17.	Arjeta Musliqi	Centar Porodine Medicine
18.	Xhenet Syka	Opštinska Kancelarija za Kulturu, Omladinu i Sport

POGLAVLJE I

UVOD

Sastavljanje i primena opštinske Strategije i Plana Delovanja Protiv porodičnog nasilja za Opštinu Peć omogućava koordinaciju postojećih pokušaja institucija, opštinskih direktorata i nevladinih organizacija. Jedini cilj ovih zajedničkih pokušaja je da spreči i da se bori protiv porodičnog nasilja i da pomogne adekvatnom razvoju i dobrobiti našeg društva.

Sprečavanje i borba protiv nasilja u porodici zahteva angažovanje raznih javnih i privatnih struktura da rasprave i reše pitanja kao pitanje obrazovanja, zdravlja, socijalnih usluga, zapošljavanja, dece i starih osoba itd. Sva ova pitanja čine problematiku koju treba rešiti prekom postupka razvoja društva uopšteno. Strukture koje odlučuju, zajedno sa nevladinim organizacijama, imaju obavezu da primene ovu strategiju koja proističe iz specifičnih funkcija i uloge koju imaju u društvu.

Cilj ovog dokumenta je da pomogne pri postizanju viših standarda u tretiranju pitanja porodičnog nasilja, kao deo pokušaja Opštine Peć.

Ova strategija se odnosi na implementiranje i primenu zakonskog okvira protiv porodičnog nasilja uopšte, i između ostalog naglašava:

1. Da se sastavi poliika za sprečavanje, zaštitu i pružanje usluga žrtvama i počionicima porodičnog nasilja na lokalnom nivou.
2. Finansijska podrška Sigurnoj Kući sa majkama i decom proporcionalno broju slučajeva iz Opštine Peć sklonjenim kao žrtve porodičnog nasilja.

Sastavljanje ove strategije je izvršeno kroz dugi postupak učešća članova ekzekutiva i odgovornog osoblja uključenog u postupak, zajedno sa svim institucijama na opštinskom nivou. Tokom meseca Novembra, održava se kampanja “16 dana aktivnosti protiv nasilja u porodici” i organizovaće se serija sastanaka za upoznavanje sa situacijom, sastavljanje starteških pravaca i planiranje aktivnosti prema vremenkim rokovima ove strategije.

POGLAVLJE II

CILJ I STRATEŠKE OBJEKTIVE OPŠTINSKE STRATEGIJE PROTIV NASILJA U PORODICI

I pored ekonomskih poteškoća, naše društvo se suočava sa hroničnim problemom nezaposlenosti, demografskih pomerenja, raznih koncepata o ljudskim vrednostima i vrlinama, koje direktno utiču na isko učešće žena u odlučivanju i na rodnu neravnopravnost. Zato je našoj Opštini potrebno sastavljanej ove strategije kojom ćemo stvoriti društvo koje poštuje kako treba i treba da bude u stanju da ostvari svoj potencijal bez nasilja i diskriminacije.

Cilj Opštinske Strategije protiv nasilja u porodici je sledeći:

- Da radi na sprečavanju nasilja u porodici i podizanju svesti zajednice o negativnim aspektima ove pojave;
- Da popravi/izgradi sistem prikupljanja i razmene podataka između relevantnih aktera;
- Da ojača mehanizme za što brže reagovanje u takvim slučajevima i da poboljša koordinaciju između članova grupe tokom menadžiranja;
- Da zastupa i nadgleda primenu politike i da predlaže izmene na osnovu iskustava sa terena.

Oblasti delovanja i strateške objekte ovog dokumenta su:

Oblasti delovanja A.

ELIMINISANJE RODNE NERAVNOPRAVNOSTI I NASILJA U PORODICI

Do 2023. Godine, ciljopštinske strategije je da doprinese promeni pristupa porodici i društvu za eliminisanje rodne neravnopravnosti i nasilja u porodici.

Oblasti delovanja B.

OBRAZOVANJE I INFORMISANJE

Cilj Opštinske Strategije je da do 2023. Godine stvori dobro informisanu zajednicu, edukovanu po pitanju nasilja u porodici, sa profesionalcima sposobnim i spremnim da adekvatno obuče žrtve nasilja u porodici i zajednicu uopšteno.

Oblasti delovanja C.

OSNAŽIVANJE EKONOMSKE OSNOVE

Cilj Opštinske Strategije je da do 2023. Godine spreči, zaštiti i reintegriše žrtve porodičnog nasilja preko ekonomske pomoći i da omogući dobrobit za njih i njihove porodice.

Oblasti delovanja D.

OSNAŽIVANJE MEĐUINSTITUCIONALNE SARADNJE

Cilj Opštinske Strategije je da se do 2023. Godine uspostavi dobra koordinacija za sprečavanje, zaštitu žrtava nasilja u porodici i njihovu reintegraciju i reintegraciju njihovih porodica u ekonomski i socijalni život Opštine.

Svaka strateška objektivna kja je podeljena na nekoliko specifičnih objektivna, za koje ej napravljen plan delovanja sa aktivnostima, odgovorne institucije i partneri kao i procene koje se tiču vremenskih rokova za primenu, troškove i plan nadgledanja.

POGLAVLJE III

ANALIZA SITUACIJE I PROBLEMATIKA NASILJA U PORODICI

Nasilje u porodici nije nova pojava za građane naše Opštine, ali ni kosovsko društvo uopšte. Ispoljavano je u raznim formama i intenzitetima i nasleđeno iz prošlosti, ali se u današnje vreme primećuju nove karakteristike ispoljavanja. Kratka nalaiza situacije u Opštini peć pomogla je da se razjasni lista problema i uzroka koji ga izazivaju.

Uzroci koji vode ka povećanju stope nasilja u porodici su mnogi, neki od njih su sledeći:

Rodna neravnopravnost: na kosovu je uloga žena u postupku društvenog, ekonomskog i političkog razvoja veoma važna, iako i danas nailazimo na izraženu ili prikrivenu rodnu neravnopravnost. Neravnopravan položaj utiče na nisku stopu zapošljavanja žena, teškoće pri pristupu zdravstvenim uslugama, nizak nivo integracije žena u ekonomiju i mali broj žena na rukovodećim položajima u javnoj administraciji.

Na Kosovu je stvorena dobra zakonska osnova što se tiče pitanja rodne ravnopravnosti i napravljeni su vidljivi koraci u unapređivanju pozicije žena, a Opština Peć je u odnosu na prethodne godine zabeležila vidljiv napredak što se tiče položaja žene. Podaci pokazuju veće uključivanje žena u politiku, obrazovanje i druge sektorë. I pored toga, još uvek nije postignuto zadovoljavajuće rodno predstavljanje predviđeno Zakonom o Rodnoj ravnopravnosti, kojim se predviđa da jednako učešće žena i muškaraca u institucijama i na vlasti bude 50% prema 50%.

Imajući u vidu trend siromaštva, stopu nezaposlenosti za jedan deo Opštine Peć, žena ostaje u nepovoljnom položaju u poređenju sa muškarcima u oblasti zapošljavanja, po nivou siromaštva, obrazovanja, kao i u aktivnom učešću u javnoj i privatnoj sferi.

Rodna neravnopravnost ekonomskog stanja: U Opštini Peć, kao i u celoj državi, teško ekonomsko stanje opterećuje žene, među kojima je veliki broj nezaposlenih i sa niskim obrazovnim nivoom.

Rodna neravnopravnost u ekonomskom stanju: U Opštini Peć kao i u celoj državi teško ekonomsko stanje opterećuje žene više nego ostale, među kojima je najveći deo nezaposlenih i sa niskim obrazovnim nivoom. Statistički podaci pokazuju da stanje nije na zadovoljavajućem nivou.

Socijalni problemi vezani za nasilje u porodici: Rani brakovi su česta pojava u Opštini Peć koja dotiče o momke i devojke, iako se uglavnom devojke suočavaju sa posledicama. Rani brakovi lišavaju obrazovanja posebno mlade devojke, jer se izoluju od drugarica, društva i svoje porodice. Mlade žene ne mogu da izlaze same bez saglasnosti muža ili drugih članova porodice i ne zarađuju, takođe ekonomski uzroci kao što je neravnopravna podela nasledstva ugrožavaju njihova ljudska prava i stvaraju rodnu neravnopravnost i stereotipi i predrasude se nasleđuju, ostaju ekonomski zavisne i ne odlučuju u porodičnoj ekonomiji.

Broj slučajeva je znatan, ali se slučajevi ne prijavljuju. Nasilje u porodici ima posledice na zajednicu, i svi efekti su neželjeni.

Porodična kriza: Napredovanjem uloge žene u društvu i njena pozicija u porodici je izmenjena u smislu njenog ostamostaljivanja, preduzimanja inicijativa, obrazovanja i školovanja, činjenice koje su uticale na promenu uloga u porodici i u društvu. Porodična kriza u periodu posle rata ima razne razloge: preseljavanje stanovništva iz sela u gradove, prelaz iz velikih porodica u manje. Takvi faktori imaju zaštitni karakter (kada se izbegne patrijarhalni uticaj starijih generacija), ali i faktor rizika, jer nemogućnost od zaštite od nasilja u porodici podstreknutog nezaposlenošću, konfliktima i mentalitetom generacija itd.

POVEĆAN BROJ RAZVODA U DRUŠTVU: Broj razvoda se menja iz godine u godinu. U toku 2017. bilo je 152 zahteva za razvod, 2018. bilo je 111, a 2019. 80 zahteva za razvod. Što se tiče povećanja broja razvoda iz godine u godinu, nismo mogli doći do nekog zaključka, jer su statistike iz Suda.

Boravak u Sigurnoj Kući je privremen, do 6 meseci, osim u nekom specifičnom slučaju kada se nastavlja do godinu dana, a u zavisnosti od toka događana i do dve godine.

Žrtve nasilja u porodici posle 6-mesečnog boravka idu u druga skloništa (u drugim regionima Kosova) i u svakom mogu da ostanu 6 meseci.

Ove žrtve nasilja nemaju drugog rešenja, ili da se vrate u rodnu kuću gde ih često ne primaju, ili da se vrate nasilniku koji je bio nasilan prema njima, jer nemaju drugog rešenja.

I pored prijavljenog broja, slučajevi nasilja u porodici ostaju izolovani slučajevi i veoma malo prijavljivani. Po izmenama statistika iz godine u godinu vidi se povećanje stpe

prijavljivanja nasilja u porodici nadležnim institucijama, , što čini da shvatamo da je podignuta svest građana da prijave nasilje u poređenju sa prethodnim periodima, ali je istovremeno povećano i poverenje građana u institucije koje se bore protiv ovog fenomena.

Žrtve nasilja u porodici su na osnovu statistika uglavnom ženskog roda.

Strah i podizanje svesti o pitanjima nasilja u porodici: Neprijavljivanje nasilja u porodici od strane žrtava je čest fenomen, pošto se smatra sramotom i pitanjem koje ne treba da izađe iz kućnih zidova.

Nepriznavanje seksualnog nasilja: Zbog stigme i kažnjavanja primećuje se neprijavljivanje nasilja od strane žrtava i zbog toga se seksualno nasilje ne prijavljuje ili izgleda da ne postoji u poređenju sa fizičkim nasiljem.

Problemi u vezi nasleđa: Što se tiče postupka razmatranja nasleđa, često se desi da se žena uopšte ne obavesti ili se izuzme iz rasprave o naslednoj masi, bilo u poziciji supruge, majke ili sestre i na taj način se diskriminiše. Osim toga, nadležni opštinski organ za matične knjige umrlih ima zadatak da u smrtovnicu upiše imena naslednika, i žena i muškaraca, i da nikako ne diskriminiše žene.

POGLAVLJE 4: TRAJANJE PRIMENE STRATEGIJE I UKLJUČENE INSTITUCIJE

Vremenski okvir strategije

Opštinska strategija protiv nasilja u porodici predviđena je kao 5-godišnja strategija koja će se primenjivati u periodu 2024-2027.

Institucije primenjivači i partneri

Opština Peć: Glavna institucija koja primenjuje strategiju je Opština Peć sa svojim direktoratima, kao i institucionalni mehanizam protiv nasilja u porodici koji će doprineti promiovisanju zakona o zaštiti od nasilja u porodici, o nasleđu i porodici, informisanju što utiče na sprečavanje ovog fenomena. Cilj ovih organa je da promoviše jednake mogućnosti za sve, bez obzira na rodnu pripadnost, versku, etničku, uzrast i rasu, da promoviše vrednosti o ljudskim pravima, kao i da se brine o primenjivanju standarda i izveštavanju o njihovom ostvarivanju.

Ostale institucije uključene u primenu ove strategije su:

Kosovska Policija, Ekpa za Delovanje za Bezbednost u Zajednici- EDBZ, NVO.

Kancelarija za Zapošljavanje: U koordinaciji sa centrom za Socijalni Rad registruje i evidentira lica koja se jave u kancelariju a prema kojima je izvršeno porodično nasilje. Ovim osobama se pruža profesionalno savetovanje, informisanje o mogućnostim

azaposlenja, informisanje o preofesionalnom osposobljavanju sa ciljem da se pripreme za tržište rada.

Zaštitnik žrtava koji blisko saraduje sa ostalim institucijama koje pružaju pomoć žrtvama nasilja u porodici i drugih vrsta nasilja ili trgovine ljudskim bićima, itd kao Policija, CSR, Tužilaštvo, Sud, GCPM, Sigurna Kuća itd. Među njihovim zadacima je da informiše žrtvu o zakonskim pravima predviđenim zakonodavstvom na snazi o nasilju u porodici, da pripremi žrtvu za sudski postupak, da je prati tokom postupka u Tužilaštvu i Sudu itd.

POGLAVLJE 5:

AKTIVNOSTI ZA PRIMENU STRATEGIJE

(Plan delovanja za ovu strategiju priložen je kao dodatak 1)

Postizanje strateških objekta ove strategije je predviđeno preko njihove podele u specifične objekte i određene aktivnosti.

Aktivnosti su u planu delovanja raspoređene na osnovu 3 osnovna stuba određena i u Planu Delovanja na nivou Kosova: Sprečavanje, zaštita i reintegracija. Za postizanje objekta ove strategije aktivnosti su specificirane prema prioritetu za primenu:

Kratkoročne: Veoma važne aktivnosti koje treba ostvariti u vremenskom roku 6 meseci-1 godinu. Među njima je podizanje svesti i institucionalno jačanje za adresiranje nasilja u porodici, pitanja koja se tiču jačanja zaštite itd.

Srednjeročne: Važne aktivnosti koje treba primeniti u vremenskom roku od 1-2 godine. Takve aktivnosti zahtevaju fondove koje treba obezbediti od nadležnih institucija za implementiranje ove strategije.

Dugoročne: Navedene su aktivnosti čiji je cilj konsolidacija i dugoročna stabilnost podrške koja se pruža licima koja su preživela porodično nasilje itd.

Stalne aktivnosti : su aktivnosti koje će obavljati institucije primenjivači i partneri stalno, kao deo svog rada. Među njima treba pomenuti aktivnosti koje se tiču sprečavanja, informisanja i podizanja svesti zajednice.

Specifične objekte i neke od aktivnosti planiranih u sklopu plana delovanja imaju sledeći redosled:

OBLAST DELOVANJA –

A. ELIMINISANJE RODNE NERAVNOPRAVNOSTI I PABARAZIVE NASILJA U PORODICI

Specifična objektivna A.1.

Eliminisanje rodni stereotipa i borba protiv nasilja u porodici

Aktivnosti :

- Informativna medijska kampanja za javnost u Opštini Peć
- Obuke za rodnu ravnopravnost i nasilje sa predstavnicima opštinskih institucija.

Specifična objektivna A.2.

Podizanje svesti žena i mladih, institucija i NVO o posledicama porodičnog nasilja i rodne neravnopravnosti.

Aktivnosti :

- Kampanja (drama na temu rodne ravnopravnosti i nasilja u porodici, predavanja, eseji i slike sa mladima i raznim interesnim grupama).
- Sastanci sa devojkama i ženama u selima u vezi njihovih zakonskih prava sa fokusom na nasilje u porodici. Ženama će se podeliti informacije i brošure.
- Otvorene debate i televizijske emisije sa tematikom nasilje u porodici, sa predstavnicima institucija i NVO.

Specifična objektivna A.3.

Osnaživanje uloge žene u društvu preko promovisanja i povećanja broja žena na rukovodećim pozicijama.

Aktivnosti :

- Podela iskustava uspešnih žena na rukovodećim pozicijama tokom sastanaka sa ženama i zajednicom

OBLAST DELOVANJA – B. OBRAZOVANJE I INFORMISANJE

Specifična objektivna B.1:

Podizanje svesti učenika i roditelja kroz niže i srednje obrazovanje i srednje obrazovanje o pitanjima porodičnog nasilja

Aktivnosti :

- Informativne aktivnosti preko koordinacionog mehanizma u okviru nastavnih časova i brošura
- Informisanje roditelja o koordinacionom mehanizmu preko zaposlenih u obrazovanju
- Informativne i edukativne aktivnosti u okviru programa školskih aktivnosti uz učešće učenika (nastavni časovi, kampanja, brošure)

Specifična objektivna B.2:

Podizanje kapaciteta na stavnika građanskog vaspitanja u vezi nasilja u porodici i njegovog tretiranja

Aktivnosti :

- Organizovanje obuka za nastavnike građanskog vaspitanja o pitanjima nasilja u porodici
- Organizovanje i razmena iskustava između studijskih poseta specijalista iz ove oblasti.

Specifična objektivna B.3:

Smanjenje broja učenika koju prekidaju školovanje tokom srednje niže i više škole kao rezultat na silja u porodici u ruralnim zonama i u ranim zajednicama.

Aktivnosti :

- Sociološka istraživanja o glavnim razlozima prekidanja školovanja učenika
- Podizanje svesti posredstvom vođa zajednice i posrednika na sastancima i radom sa posebnim porodicama kod kojih se javlja problem nasilja u porodici.
- Primena zakonskih mera kojima se kažnjava prekidanje školovanja.

**OBLAST DELOVANJA –
C: OSNAŽIVANJE EKONOMSKE OSNOVE**

Specifična objektivna C.1:

Ekonomsko osnaživanje žrtava porodičnog nasilja i podrška za zaposlenje i samozapošljavanje

Aktivnosti :

- Registracija, evidentacija i orijentacija žrtava porodičnog nasilja
- Savetovanje o dostavljanju dokumentacije za uspešno apliciranje na tržištu rada
- Sastavljanje podzakonskog kadra preko donošenja odluke na opštinskom nivou o oslobađanju od opštinske takse za otvaranje novog biznisa u slučajevima porodičnog nasilja

Specifična objektivna C.2:

Socio-ekonomska podrška žrtvama koje su preživele nasilje u porodici:

Aktivnosti :

- Obuke za profesionalno uzdizanje, informacije o mogućnostima za biznis
- Pružanje ekonomske podrške iz posebnom opštinskog fonda.
- Dodela subvencija za porodice u ruralnim delovima za prolećnu i jesenju poljoprivredu.
- Podrška Sigurnoj Kući pri obavljanju usluga i podršci licima koja su preživela porodično nasilje i saradnja sa mehanizmima koji se bave pitanjima porodičnog nasilja.

Specifična objektivna C.3:

Rešavanje pitanja smeštaja lica koja su preživela porodično nasilje.

Aktivnosti :

- Pružanje ekonomske podrške plaćanjem kirije u nerešenim slučajevima

OBLAST DELOVANJA

D: JAČANJE MEĐUINSTITUCIONALNE SARADNJE

Specifična objektivna D.1:

Oснаživanje Koordinacionog mehanizma na nivou Opštine

Aktivnosti :

- Sastanci sa rukovodećim strukturama opštine za razjašnjavanje uloga i odgovornosti.
- Periodični sastanci koordinacionog mehanizma za razmenu informacija i koordiniranje aktivnosti.

Specifična objektivna D.2:

Podizanje svesti o što ranijoj identifikaciji opasnih situacija porodičnog nasilja od svake institucije i planiranje mera za sprečavanje.

Aktivnosti :

- Identifikacija slučajeva porodičnog nasilja
- Registracija u bazu podataka i procena potreba lica koja su doživela porodično nasilje.

POGLAVLJE 6

PLAN NADGLEDANJA I PROCENE NAPRETKA U PRIMENI

Za nadgledanje i primenu ove strategije zadužena je Opština Peć i ostale institucije pomenute u ovom dokumentu.

Institucije odgovorne za ostvarivanje aktivnosti kao i institucije partneri treba da infomišu redovno kabinet Gradonačelnika o podacima o postizanju objekta i ostvarivanju određenih aktivnosti.

Najmanje jednom godišnje Gradonačelnik Opštine izveštava Skupštini Opštine o napretku u primeni strategije prema pokazateljima određenim za svaki strateški pravac.

DODATAK 1: PLAN DELOVANJA
